

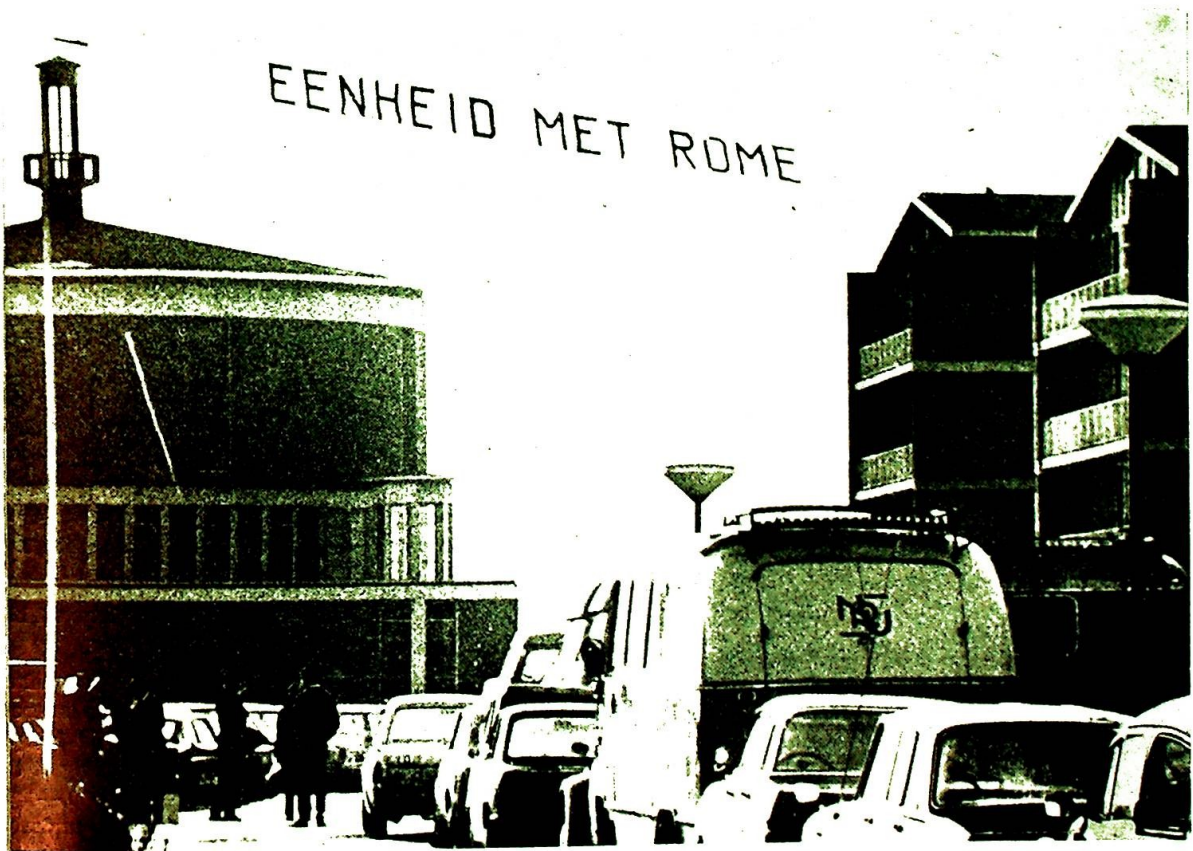
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 3.

82. ÅRGANG
7. FEBRUAR

1 9 7 0

SØLIBATET: HOLLANDSK UTSPILL

— OG EN TALE I ROM:

I en tale til mengden på Petersplassen søndag den 1. februar sa pave Paul VI, ifølge Reuter, at det ikke var mulig å oppgi sølibatet eller reise spørsmål om dets berettigelse. Det er, sa paven, et grunnleggende trekk ved den katolske kirke at de som skal forkynde Kirkens lære og være prester må avstå fra ekteskap og leve i sølibat. (Ordlyden ikke offisielt bekreftet.)

ENHET MED ROM

De av våre lesere som i januar ble sjokkert over hva noen norske nyhetsorganer visste å berette om de nederlandske biskoper — de skulle ha «avskaffet de katolske presters sølibat» og således ha dristet seg til «å tale Roma midt imot» — vil være glade for å få vite at saken faktisk ligger helt anderledes an og er langt mer nyansert. Her følger disse biskopers offisielle kommuniké til pressen (jfr. De Telegraaf 21. januar):

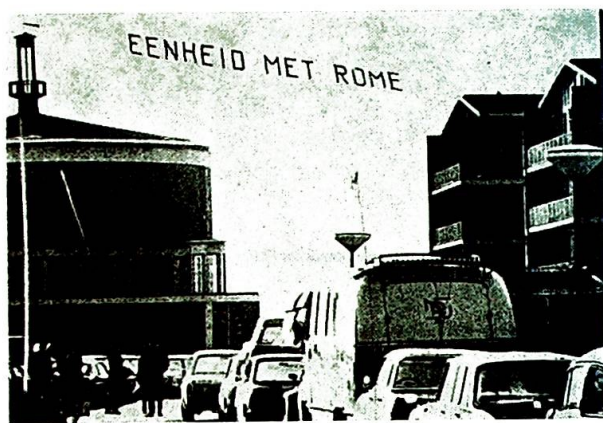
«Biskopene er av den mening at deres trossamfunn vil være tjent med at det, ved siden av det i full frihet valgte sølibatære presteskap i den latinske kirke, også kunne bli gitt tillatelse for gifte prester. Både på den måten at gifte menn kunne bli presteviet og ved at i spesielle tilfeller prester som allerede er gifte på bestemte betingelser kan bli gjeninntatt i sin embedstjeneste.»

Ennvidere erklærer biskopene at de i virkeliggjørelsen av dette standpunkt akter å handle i enhet med Paven, og at de vil rådføre seg med Paven om Kirkens interesser i Nederland. Etter å ha erklært at de selv forblir ansvarlige for sin embedsførsel, tilføyer biskopene følgende:

«Det første skritt for å oppnå en virkeliggjørelse av denne foreslåtte linje er allerede tatt. Samtalen med sentraladministrasjonen i Rom og med representanter for episkopatet i andre land er allerede kommet i gang eller under forberedelse.»

Dette er vedkommende biskopens pressemelding, hverken mer eller mindre er ment. Dessusen får man huske på at de utelukkende sikter hen på sekulargeistlighetens sølibat, et sølibat som altså ikke foreslås avskaffet, men gjort til gjenstand for fritt valg. Den såkalte ordensgeistlighet forblir, nå som før, forpliktet til sølibatet fordi sølibatet er ett av klosterlivets vesentlige elementer.

D. J. B.

Under det hollandske pastoralkonsils møte fløy et ukjent fly med banneret *E n h e t m e d R o m* over den bygningen hvor konferansen ble holdt.

Blandede ekteskap

De nordiske biskoper møttes på Mariaholm i dagene 25. til 31. januar. Etter hva ST. OLAV får opplyst uoffisielt — vi bringer i neste nummer den fulle tekst i biskopenes kommuniké og en nærmere omtale — har bispekonferansen vedtatt en viktig beslutning som angår de blandede ekteskap: De nordiske biskoper anmoder Rom om generelt å tillate en katolikk å gifte seg med en protestant — det vil si at *Impedimentum Mixtae Religionis* avskaffes. Dessuten ønsker biskopene å få rett til selv å bestemme når dispens må gis for vigsel utenfor den katolske kirke. Ekspertarbeidet med disse spørsmål skal fortsettes av en ny kommisjon. Biskopene tok også opp spørsmålet om fraskilte som har giftet seg igjen kan opptas i Kirken og motta sakramentene. (Se referat i neste nummer av bladet.)

A.R.

FASTEAKSJON

Den Nordiske Bispekonferanse har bestemt at også i år skal det finne sted en samlet fasteaksjon i hele Norden som vårt bidrag til U-landenes fremgang. To prosjekter for voksenopplæring i Senegal (ved Caritas Danmark) og en poliklinikk i Kamuli, Uganda (ved Caritas Norge), og katastrofehjelp (til det tidligere Biafra hvis mulig), skal nytte godt av fasteofferet.

En folder med nærmere detaljer om prosjektene vil bli sendt til alle og også bli lagt ut i kirkene.

Caritas Norge har nærmest adoptert dette katolske sykehuset i Kamuli, Uganda. Det drives av de samme søstrene som vi bygget sykepleierskolen for i Kampala. Ved hjelp av et restbeløp (kr. 60 000.—) fra Fasteaksjonen 1968 og et tilskudd fra Direktoratet for Utviklingshjelp (kr. 396 000.—) bygger Caritas Norge for øyeblikket en avdeling for underernærte barn ved samme sykehus. Sykehuset er gammelt og meget forfallent. Det burde stenges — men det kan ikke unngås. Det betjener et distrikt på nærmere 400 000 mennesker. Vi vil gå inn for å bygge et nytt og mer tidssvarende sykehus i Kamuli og tar vi tiden til hjelp skal det lykkes. Våre faste ofre kan ikke anvendes bedre. Norsk Utviklingshjelp lønner oss ved å flerdoble vår innsats. Men uten oss skjer intet i Kamuli.

Harald Tæxt.

ABORT-PROBLEM SAKLIG BELYST

Problemet om abortus provocatus — svangerskapsavbrytelsen — er alltid «aktuelt» for så vidt som flere tusen kvinner hvert år opplever uønskede svangerskap, noen ganger i fortvilet vanskelige situasjoner. Norsk lovgivning åpner begrenset adgang til legal abort, og legenevnder ved de større sykehus må stadig ta stilling til søknader om abort, ut fra de «indikasjoner» loven bestemmer — med innvilgning eller avslag til følge. I tillegg til dette kommer et ikke kjent, men utvilsomt meget stort antall illegale (kriminelle) aborter. Ingen som til daglig arbeider i den sosiale sektor eller i sykehusene er fremmed for de store menneskelige tragedier som ofte er kjernen i det som statistikkene må behandle som tørre tall.

I den senere tid er kritikken mot vår abort-lovgivning øket, og adskillige røster har hevet seg for en ytterligere liberalisering når det gjelder adgangen til abort. Saken ble senest en uhyre omdiskutert programpost under siste valgkamp. Et forslag til ny abortlov vil også bringe den opp igjen i den offentlige debatt — ikke minst fordi abortloven som den er, forutsetter en ganske anderledes vidtgående utbygning av de sosiale hjelpe-tiltak for den vordende mor enn det som foreligger i dag.

Den katolske kirke står i denne debatt tradisjonelt for et avvisende syn på abort-praksisen. Det kan knapt herske tvil om at i den fornyede drøftelse av aborten vil den katolske kirkes syn, og begrunnelsene for dette syn, igjen bli uteskut.

Med dette for øyet ble det på Oslo Bispedømmes initiativ arrangert et informasjonsseminar på Mariaholm skolesenter i dagene 16.—18. januar. Vel et snes fagfolk og direkte interesserte var innbudt til å utveksle sine erfaringer og refleksjoner over problemet. Biskop John Willem Gran var vert, og forhandlingene ble fast og kyndig ledet av lege Helge Erik Solberg. Seminaret ble meget vellykket og berikende for dem som deltok, og samtalen ble ført i en åpen menneskelig atmosfære av forståelse og omsorg for de nødstedte det her dreier seg om. Fra legehald deltok foruten seminarlederen også

gynekologen overlege Herman Ramstad, lege Margrethe Wehn og psykiaterne Knut Leseeth og Berthold Grünfeld — sistnevnt med sosial-medisin som spesialitet. Dr. Ramstad talte om «Erfaringer fra abortnevndens arbeide». Den juridiske side ble belyst av ekspedisjonssjef Helge Røstad, som talte om den norske abortlov, og av juridisk sekretær fru Anna Louise Beer samt cand. jur. Georg Rieber-Mohn. Den sosialpolitiske side ble omtalt i innlegg fra stortingsrepresentant Lars Roar Langslet, industriprest Jørgen Karlsen og konsulent Jan Cato Møllestad. Pater Albert Raulin talte om sakens etiske og religiøse aspekter — av teologer deltok ellers, foruten Biskopen, også pater Arno Gerritsma og pater Hallvard Rieber-Mohn.

Dessuten deltok også representanter for vår sykepleie og for den «stand» det fremfor alt gjelder: Mødrene.

Abort-problemet ble under de inngående drøftelser meget inngående belyst i alle sine mange og vanskelige aspekter, og diskusjonsmaterialet vist seg så vidt interessant, at det var samstemmighet om å la en redi-

gert sammenfatning komme en videre krets til gode. Et utvalg undersøker nå muligheten for at så kan skje — eventuelt i bokform for et størst mulig publikum.

Som bakgrunn for ansvarlig meningsdannelse og informert handlings-motivering var seminaret meget vellykket, og et ypperlig eksempel på hvor fruktbar den «dialogerende» kontakt mellom kirken og dens gitte miljø egentlig kan være.

KATOLSK FORUM

Dominikanernes foredragsentrum Katolsk Forum sender nå ut sitt program for vårsemesteret. Det åpner tirsdag 17. februar med en rundbordsamtale om «Kan vi stole på avisene?», der etikken i nyhetsformidlingen vil bli tatt opp. Deltakere er formannen i Norsk Presseforbund, redaktør Vegard Sletten (VG), rektor Jon Dørsjø ved Norsk Journalistskole, Morgenbladets kulturredaktør Erik Egeland og pater Hallvard Rieber-Mohn.

Den 24. februar arrangeres en rundbordsamtale om «Voldsfilmer og statlig sensur», der filmsensor Sigurd Evensmo, pater Martin Drouzy, som er redaktør av det danske filmtidsskriftet «Kosmorama»

og lærer ved det danske Filminstitut, psykiateren dr. Berthold Grünfeld og pater Hallvard Rieber-Mohn deltar.

Den 3. mars taler pater Albert Raulin om «Fri opinion i Kirken?» og vurderer meningsfriheten og toleransen også innenfor troens fellesskap. Tirsdag 10. mars er det igjen rundbordsamtale, om «Er Norge et kristent land?», med rektor Otto Hauglin, stortingsrepresentant Lars Roar Langslet, pater Bernard Delplanque og redaktør Per Vokso deltar. Møteserien avsluttes 17. mars med et foredrag av pater Ellert Dahl om «Den kristne kirke — de mange alterbord», der interkommunikasjons problem tas opp til drøftelse.

Nei, bildet over disse linjer er i kirke fra Holland. (Det er av en katolsk prest i U.S.A. som er suspendert på grunn av sitt giftermål.) De første forlydender og misforståelser kunne tyde på skisma, kommende bryllupsfestligheter for Kirkens menn i Holland og en brennbar krisesituasjon. Situasjonen er imidlertid, som vi også nevner i dagens redaksjonelle kommentar, adskillig mer nyansert.

Det som har skjedd er følgende: Etter at det hollandske pastoralkonsil nesten enstemmig hadde uttalt seg for en opphevelse av sølibatet for katolske prester (St. Olavs forrige nummer) sendte de hollandske biskoper ut en pressemelding med denne ordlyden:

«Pastoralkonsilets femte plenums-møte har tydelig tilkjennegitt hvilke oppfatninger som gjør seg gjeldende i en stor del av det nederlandske trossamfunn m. h. t. sølibatet og presteskap. Biskopene vet dessuten godt at en annen del av dette trossamfunn har en annen oppfatning. De håper at hele trossamfunnet har forståelse for den kompliserte situasjon biskopene befinner seg i som hyrder for alle. Den samme forskjell i oppfatning finnes også i andre deler av den katolske kirke.

En del av det nederlandske trossamfunn — hvor stor denne del enn måtte være — kan ikke og har ikke lov til å kreve at deres syn uten videre skal aksepteres av hele Kirken. Det kirkelige sølibats tradisjon er forøv-

Å. R.:

MAN ØNSKET

rig ikke uniform i den katolske kirke, Kirken i Østen kjenner gifte prester.

En beslutning i én kirkeprovinc vil selvsagt få konsekvenser for andre deler av Kirken, særlig i vår tid hvor de moderne massemedia gjør menneskeheten til ett samfunn. Biskopene har ansvar for sin egen del av Kirken, men samtidig har de også ansvar for den universelle Kirke. Dette er det reelle innhold av kollegialitetstanken fra det annet Vatikankonsil. I betraktning av dette ansvar mener biskopene at det først og fremst er deres oppgave å underrette Paven om den nøyaktige situasjon i deres egen del av Kirken og om de meninger og ønsker som lever der, i overbevisningen om at disse ikke bare finnes i Nederland.

Biskopene er av den mening at det ville være en fordel for deres trossamfunn hvis det ved siden av det klart frivillig valgte sølibatære presteskap i den latinske kirke også kunne tillates gifte prester ved at gifte prestevigsles og ved at prester som har giftet seg — i spesielle tilfeller og under bestemte betingelser — kan gjeninnsettes i sine stillinger.

Men ingen kirkeprovinc vil kunne realisere dette uten overlegninger med Paven og den universelle Kirke. Det eneste som kan tjene Kirken er at hele Kirken tar opp til drøftelse de viktige og presserende problemer som angår helheten.

Biskopene vil handle sammen med Paven og sammen med ham drøfte den nederlandske kirkes interesser. Kardinal Alfrink vil om kort tid tre i personlig, direkte kontakt med Paven for å underrette ham om disse tanker og ønsker og for å rådføre seg med ham om hva som i denne situasjon mest tjener Kirken. (Erklæringen er sendt ut av de nederlandske biskoper den 19. januar i Utrecht.)»

Den hollandske bispekonferanses sekretariat og sekretariatet for pastoralkonsilet har videre sendt ut følgende tilleggsopplysninger:

«Som kjent har de hollandske biskoper under pastoralkonsilets plenums-møte avholdt seg fra å stemme for så tydelig som mulig i sine konklusjoner å understreke biskopenes eget ansvar. Disse konklusjoner har de nå gitt i erklæringen den 19. Dette betyr at de nederlandske biskopers konferanse når det gjelder sølibat-problemet vil følge en pastoral linje i overensstemmelse med anbefalingene til pastoralkonsilet. Gjennomføringen må skje i overlegninger med Paven og Kirkens øvrige biskoper.

Mange steder i Kirken blir presteskapets problematikkt tatt opp til diskusjon. De nederlandske biskopers erklæring er den første offentlige uttalelse av en bispekonferanse om løsningen av presteproblemet i retning av en ny tjensteordning. Ved siden av det frivillig valgte sølibatære presteskap, gis det ganske uttrykkelig uttrykk for ønsket om en ordning for vigsel av gifte personer. Denne prinsipielle erklæring av biskopene, avgitt offentlig etter rådslagning om deres trossamfunn, er tydeligvis et meget viktig skritt: Den offentlige diskusjon om sølibatsproblemet er nå bragt opp på forhandlingsplanet.

Hermed er dialogen kommet inn i en ny fase, den har fått et nytt innhold og en åpen karakter. Biskopenes standpunkt kan bare realiseres hvis hele trossamfunnet støtter opp om det. Dette betyr da også at man må avvise enhver aktivitet — fra hvilke personer eller grupper det enn måtte komme — som går på tvers av biskopenes opplegg og derved undergraver autoriteten til de nederlandske biskoper og autoriteten i Kirken forøvrig. Det ville vanskeliggjøre gjennom-

Tegneren Ryan mener at noen presters iver forundrer en del legmenn...

FORHANDLINGER

TROEN I PRAKSIS

Fra pastoralkonsilets møte: i forreste rekke gjenkjenner vi den kjente teologen, professor Schillebeeckx.

føringen av biskopenes pastorale linje, kanskje umuliggjøre den. Det er jo den konkrete gjennomføring av erklæringen som er gjenstand for rådslagning.

Når biskopene erklærer at gifte må kunne prestevies, betyr dette at en må ta i betraktning vedkommendes personlige egenskaper, hans utdanning og hans familie- og ekteskaps-situasjon. En tenker i denne forbindelse på hva apostelen Paulus skrev til Titus, biskop av Kreta. (Titus 1, 5—9.) Dette gir også visse perspektiver for personer som etter pastoral utdanning og virke fremdeles synes skikket til å bli presteviet, selv om de ikke føler seg kallet til et liv i sølibat.

For teologistudenter som velger å være sølibatære prester vil en prøvetid i pastoralt arbeide være ønskelig.

Prester som har giftet seg og som ønsker å bli gjeninnsatt i sin stilling kommer nå tydeligvis i en helt ny situasjon. Men det stilles en rekke betingelser. Man må undersøke: Motivene som gjør at kandidaten ønsker å fortsette sit virke som prest, hans trosholdning og kvalifikasjoner, hans pastorale innstilling og hans ekteskapelige situasjon. Dessuten må det

undersøkes om den menighet han får i oppdrag å lede, er villig til å akseptere ham og lønne ham.

De første skritt for å konkretisere biskopenes opplegg er allerede tatt. Rådslagning med den romerske sentraladministrasjon og med representanter for andre lands bispekonferanser er allerede i gang eller det er like før kontakt optas.

I et møte med representanter for Nederlands ordensprester har biskopene informert om sine planer slik de står å lese i erklæringen. De tilstedeværende abbeder og provinsialer har rådført seg med biskopene om konsekvensene erklæringen kan få for deres ordenssamfunn. Biskopene er eneansvarlige for erklæringen og dens gjennomføring. De tilstedeværende abbeder og provinsialer har gitt løfte om loyalt samarbeide ved gjennomføringen av biskopenes planer.

Såvidt mulig vil biskopene holde offentligheten underrettet om utviklingen i de kommende uker.»

Den hellige Tradisjon og begge testamenters hellige Skrifter er som et speil hvori Kirken under sin jordiske pilgrimsgang beskuer Gud. Av Ham den mottar alt, inntil den en gang oppnår å se Ham ansikt til ansikt, slik som Han er. Det er på denne måte det annet Vatikankonsil i den dogmatiske konstitusjon om Guds åpenbaring (7) omtaler vår åpenbarte tros norm. De som er inne i saken, vil med en gang forstå at ved å formulere det slikt, gjenspeiles en hel utvikling som innen den katolske Kirke har funnet sted på et av åpenbaringsteologiens mest omtålige og omstridte områder. Her skjer intet mindre enn at Konsilet fremstiller Tradisjonen som den åpenbarte tros primære norm. Før i tiden foretrakk man å tale om Skrift og Tradisjon, en formula som hadde både en apologetisk og antithetisk karakter. Den ble utlagt slik at ikke bare den hellige Skrift men også Tradisjonen er trosnorm. Denne oppfatning var begrunnet ved den tanke at Tradisjonen utfylte den hellige Skrift, hva trosinnholdet angikk, for-

AV PATER
D. J. BOERS

di man tenkte at det var et antall åpenbarte sannheter som ikke fantes i den hellige Skrift, men utelukkende i Tradisjonen.

Det ser ut til etter proklamasjonen av det annet Vatikankonsils dogmatiske konstitusjon om den guddommelige åpenbaring, at denne apologetiske og antithetiske oppfatning er et tilbaketrukket standpunkt. I denne konstitusjon går Konsilet ut fra den apostoliske forkynnelse, som på en spesiell måte uttrykkes i de inspirerte bøker av den hellige Skrift (8). Denne apostoliske forkynnelse skal ivaretas i uavbrutt kontinuitet til tidenes ende. Apostlene har overlevert til de troende det som de selv har mottatt, og de oppfordrer de troende til å holde fast ved den overlevering som de er blitt undervist i, muntlig eller i brev.

(Forts. neste side.)

TROEN I PRAKSIS - - -

(Forts. fra forrige side.)

De oppmuntrer dem til å kjempe for den tro som en gang for alle er blitt overlevert dem. Dette omfatter alt som bidrar til å øke Guds folks tro og til dets liv i hellighet. Det er på denne måte at Kirken tilkjennegir og bekrefter det som overleveres til alle følgende slekter. Alt hva den selv er og alt hva den tror. Og Kirken gjør dette såvel i sin lære som i sit liv og kultus.

Når det annet Vatikankonsil således gjør Tradisjonen til den primære trosnorm, da er grunnen ikke bare den at Tradisjonen både saklig og i tid har gått forut for den hellige Skrift og at den hellige Skrift er gått frem fra Tradisjonen i den apostoliske Kirke og således kommer til oss i og ved denne Tradisjon. Grunnen er også den, ja, fremforalt denne, at Tradisjonen til de grader omfatter den guddommelige åpenbarings totale liv og videreføring, at det er ene og alene innenfor dens ramme den hellige Skrift overhodet kan bli mottatt og forstått. Men, fordi den totale overleverte apostoliske forkynnelse på en spesiell måte er uttrykt i den hellige Skrifs bøker, som det annet Vatikankonsil lærer (8), er det også klart at det nettopp er den hellige Skrift, som den uforanderlig blant oss tilstedeværende apostoliske forkynnelse og det en gang for alle inspirerte Guds ord som er nedskrevet av den apostoliske forkynnelse og tradisjonens bærere, som må beherske og være normativ for hele Kirkens lære, liv og kultus. Eller, som Konsilet uttrykker det, enhver forkynnelse i Kirkens navn bør derfor næres av og underkastes den hellige Skrift (21).

Overleveringen eller Tradisjonen omfatter da: alt det som er blitt overlevert av apostlene og der som sådant leder Guds folk til et liv i hellighet og som øker dets tro. Således er det at Kirken fortsetter og viderefører uavbrutt, i sin lære, liv og kultus eller overleverer til alle kommende slekter alt hva den selv er, alt hva den tror.

I denne beskrivelse uttrykkes samtidig to ting. På den ene side utvides tradisjonen til å omfatte Kirkens hele trosfelleskap og alt som hører dertil av apostolisk arvegods og Kirkens ekte selv-realisasjon. På den annen side innskrenkes og begrenses Tradisjonen til å omfatte i Kirken alt det, men også bare det, som er virkelig evangelisk og apostolisk, og derfor bidrar til å gjøre Kirken likedannet med Kristus. Ovennevnte ord om Kirken: «alt hva den selv er», må derfor

FRISKOLEAV-

Det kan ikke være særlig tvil om at kirke- og undervisningskomitéens innstilling om privatskoleloven må hilses med glede og forventning av landets friskoler, blant annet katolske grunnskoler i Oslo, Bergen, Arendal, Trondheim og Tromsø. Flertallet, regjeringspartienes representanter, gir ganske klare og viktige regler for en permanent støtte til privatskolene, i pakt med våre internasjonale forpliktelser.

Innstillingen kommer til rask behandling i Stortinget, antagelig i inneværende måned, får ST. OLAV opplyst. Reglene om støtteordningen på 85 prosent vil bli endelig utarbeidet i en senere melding fra departementet.

Flertallet mener at følgende grunner bør berettiggje til offentlig støtte:

1. Skolen ønsker å drive forsøk eller mer permanent undervisning etter andre pedagogiske retningslinjer enn de som gjelder i den offentlige skole. Behovet for slike skoler avtar i samme grad som det offentlige skoleverk utbygger sin forsøksvirksomhet.

2. Skolen bygger på et religiøst og/eller etisk livssyn som skolen skal være preget av. I en stat med konfesjonell religionsopplæring i den obligatoriske skole er argumentasjonen for støtte særlig sterk når det gjelder skoler for barn og ungdom som tilhører annen konfesjon eller står utenfor enhver konfesjon.

NYE BØKER:

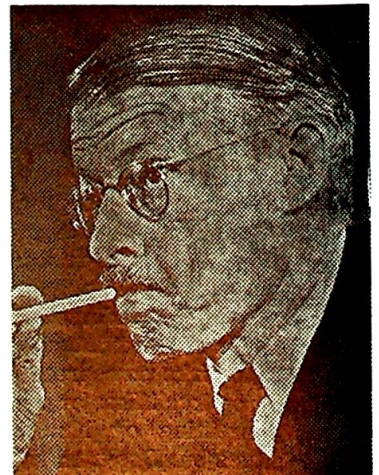
DE 900 DAG-

Det foreligger tre helt fremragende bøker om Sovjetsamveldet under Stalin og i krig. Det er Allan Clarks Barbarossa, Robert Conquests Den store terror (anmeldt her i bladet i nr. 9 i fjor) og nå Harrison E. Salisburys storverk om beleiringen av Leningrad: De 900 dagene. De to siste er oversatt til norsk, begge er utgitt av Cappelens forlag. Det er mer enn spennende å lese disse kjempereportasjene noenlunde samlet, de forteller om den kanskje mest djevelske krig verden har opplevd, om Moskvas gigantiske feilgrep, hardhet og stupiditet og om russiske enkeltmenneskers

nobelhet og fedrelandskjærlighet og evne til å utholde både nazistenes ville angrep og sine egne herrers sluhet og mistenksomhet og utakknemlighet.

De 900 dagene som forlaget sendte ut ved månedsskiftet er skrevet av en ikke ukjent amerikansk pressemann, Harrison E. Salisbury, en av redaktørene i New York Times og verdenskjent i annen halvdel av sekstiårene for en helt annen reportasjebraagd — en serie artikler fra Nord-Vietnam. (Vi gjenga i ST. OLAV hans stoff om katolikkene i Nord-Vietnam i julenummeret i 1967.) Han kom i 1944 som amerikansk krigskorrespondent

forstås slik at: ekte Overlevering eller Tradisjon er bare det hvori Kirken evangelisk og apostolisk realiserer seg selv som Kristi Kirke. Dette uttrykk «alt hva den selv er» må derfor, brukt om Kirken, ikke tas i en ren empirisk eller erfaringsmessig forstand, dvs. alt hva vi historisk og aktuelt ser og opplever av Kirken, men i den dypere og teologiske forstand, nemlig: hva Kirken bør være, og hva den tross all synd og menneskelig utroskap allikevel alltid er, når den ved Helligåndens gave, er tro mot sin Herre Kristus.

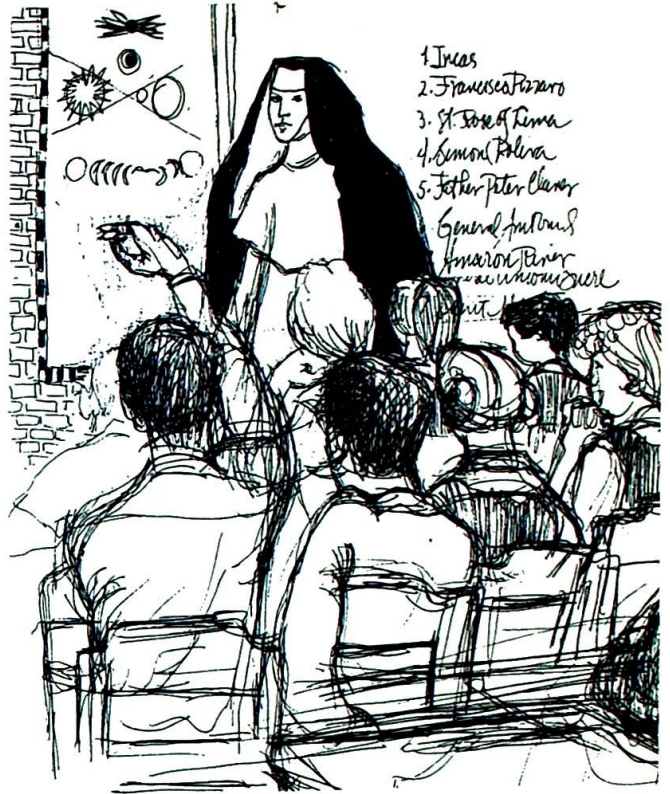
GJØRELSE

3. Skolen fyller et kvantitativt undervisningsbehov som ikke er dekket av offentlige skoler. Dette hensyn må tillegges vekt i alle tilfelle, men størst vekt når det dreier seg om yrkesutdanning for unge eller voksne elever. Argumentasjonen for å gi offentlig støtte til private skoler som fyller et kvantitativt undervisningsbehov vil svekkes etterhvert som det offentlige skoleverk på vedkommende område blir utbygget.

Aftenposten skrev i en kommentar den 24. januar:

«Vi har et godt håp om at privat-skoleloven, som nu er ferdig komité behandlet i Stortinget og klar til vedtagelse, vil gjøre slutt på en langtrukken politisk strid om de private

En viktig Stortings-sak i denne måneden: støtte til fri-skolene i pakt med våre internasjonale forpliktelser.

1. Inca
2. Francesco Pizarro
3. St. Jose of Lima
4. Simon Bolivar
5. Father Peter Claver
General Antonio
Amador Bener
Antonio Buel

ENE

til Leningrad da tyskernes blokade av byen endelig var brutt og fikk snakke med mange av de som hadde opplevd de forferdelige hungersårene i storbyen. Senere har han satt seg grundigere og grundigere inn i dette materialet og bygger dessuten på russisk litteratur og dokumenter. Hvert eneste avsnitt i hans omfattende arbeide har gode kildeangivelser og virket godt kontrollert og sett i et stort perspektiv.

Tyskernes beleiring av Leningrad varte fra våren 1941 til våren 1944. Nesten halvparten av en befolkning på rundt tre millioner mennesker døde, de fleste i de første seks månedene da temperaturen falt til under tredve minusgrader og det hverken fantes varme, lys, mat eller vann. Tyske bomber og granater regnet over bygatene, og mange foreldre holdt sine barn innestengt av skrekk for kanibaler. Det er om denne beleiring og om den tyske lynkrigen som innledet den som Salisbury forteller. Sannheten om det som skjedde har lenge vært forvansket og undertrykt på grunn av de stadige maktkampene og intrigene i Moskva. Bare tre år etter krigen henretet Stalins politî nesten alle de tjenestemenn som hadde arbeidet i Leningrad under de drama-

skolers plass i vårt land. Vi kan ikke dele en oppfatning som kommer til uttrykk i noen dramatiske overskrifter om at motsatte prinsipper tørner voldsomt sammen i denne sak. Etter vår oppfatning er det bare ett prinsipp denne sak kan løses etter, om man vil

ha en løsning som er forenlig med demokratiske idealer og en pluralistisk kulturpolitikk. Alternativet er ikke å velge et annet prinsipp, men å la prinsippsspørsmålet bli liggende uløst, som det har gjort i en mannsalder.»

tiske årene. Beretningen om dette — den såkalte Leningradaffæren er sluttkapitelet i boken, en megetsigende slutt på heltemotet og lidelsenes epos. En så stor kjenner av krigen og internasjonal politikk som George F. Kennan er med rette blitt sitert i forlagsreklamen, han sier: «Et av de viktigste bidrag til russisk historie og til historien om den annen verdenskrig.»

I ngen by i historien har lidd som Leningrad. Under fiendens angrep og djevleskap og under et umenneskelig enevoldsstyre. Det er nytteløst å tro at man kan glemme slike ting — eller ikke beskjefte oss med en slik fortid. *La ingen glemme, la intet være glemt*, skrev forfatterinnen Olga Berggolts til slutt. Og det er riktige ord, det er for eksempel tanken på mennesker som henne og Vera Inber og tusener av andre som gir oss glimt av håp for menneskene.

A. R.

KATOLSK ORIENTERING

Dominikanernes kurs i katolsk tros lære har i vårsemesteret satt opp dette program:

Fredag 13. februar kl. 20:

TRO OG IKKE-TRO ved pater *Thomas Patfoort*.

(Troen som viten, tro og religiøsitet, troens tilblivelse, åpenhet for troens gave.)

Fredag 20. februar kl. 20:

TRO OG TVIL ved pater *Ellert Dahl*. (Krise og visshet i troen, tro og følelse, syndsbevissthet, skyld, blir vi «bedre» ved å tro?)

Fredag 27. februar kl. 20:

DEN KRISTNE OG DET ONDES PROBLEM ved pater *Finn Thorn*. (Er det onde i verden en utfordring til den kristne tro?)

Fredag 4. mars kl. 20:

DEN KRISTNE OG VERDEN ved pater *Albert Raulin*.

(Hva er den kristnes holdning til verden: Fryktsom, verdensfjern, eller positiv? Hva er hans oppgaver der? Er verden en «mishjonsmark» bare?)

(Forts. s. 52)

STAVKIRKER

Roar Hauglid: Norske stavkirker. — Opprinnelse. Konstruksjon. Ornamentikk. Dreyers forlag. - Oslo 1969.

Det er knapt noen av våre fortidsminner som taler slik til fantasien som stavkirkene. Hemmelighetsfulle og egenartede står de der — med tak over tak, grinende dragehoder og dunkle kirkerom. Helt siden nasjonalromantikens dager, da maleren J. C. Dahl oppdaget disse den gang heller foraktede, mer eller mindre forfalne og ombygde gudshus, har interessen for dem bare vokst i takt med det økende kjennskap til dem.

Stavkirkene reiste mange spørsmål — om alder og opprinnelse, om utviklingsgang, om slektskap med annen byggekunst i og utenfor Norge — for å nevne noen av de viktigste, og mange norske og utenlandske vitenskapsmenn har nedlagt et stort arbeid for å finne svar på dem. I de siste år har særlig arkeologenes innsats brakt så mye nytt stoff frem i dagen at riksantikvar dr. Roar Hauglid fant at tiden var inne til å gi et større publikum del i de resultater han etter mange års inngående studier er kommet frem til.

Denne «foreløbige syntese» som han kaller den, bygger på både egen og andres forskning og er blitt en interessant og inspirerende bok. Den bringer mange nye synspunkter, men naturligvis ingen endelig løsning på de problemene vi har nevnt.

Hauglid rykker stavkirkene nærmere oss i tid, idet han anser 1200-tallet som den viktigste byggeperiode. Ved sammenligning med annen middelalderlig trebygningskunst setter han stavkirkene inn i en større europeisk sammenheng. Det samme gjelder ornamentikken hvor han fremhever det særegent nordiske.

Stavkirker og middelalder frister lett til dikterisk og åndshistorisk spekulasjon, men Hauglid faller ikke for fristelsen. Han holder seg til det man med noenlunde sikkerhet kan uttale seg om; det vil her si tekniske og formale forhold. Således går han ikke inn på det omstridte spørsmål om det norske middelaldermenneskes forhold til kristendommen. I sin konklusjon (s. 45) nøyer han seg med å slå fast at i den norske stavkirke møtes gammel hjemlig tradisjon med impulser fra det kristne Europa, og resultatet ble noe av det mest nasjonale i vår kunst.

Denne vitenskapelige nøkternhet

inggir tillit og betyr ikke at boken er tørr og kjedsommelig. Stoffet i seg selv er fengslende, også for ikke-fagfolk, og man kan ikke unngå å bli smittet av Hauglids kjærlighet til sitt emne. Den gir den klare og greie fremstillingen liv og varme.

Billedstoffet er selvsagt en viktig del av et slikt verk, og her er det overveldende rikt. Foruten alle de instruktive fotografier og tegninger som ledsager teksten, er nær 150 helsidesplansjer samlet i siste del av boken. Størstedelen av disse fotografiene er nye, og de fleste er en frukt av to utenlandske kunstfotografers spesialstudier.

En rikholdig og oversiktlig bibliografi og et usedvanlig vakkert utstyr forhøyer bokens verdi.

Sr. Karin, O.P.

FAGSPROG OG DATA

DET NORSKE SAMFUNN

Redaktør: Natalie Rogoff Ramsøy. Gyldendal 1968, 495 s.

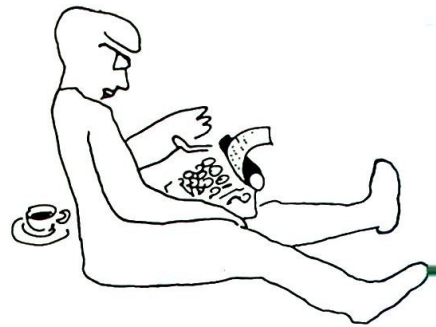
Norges beste sosiologer har vært med på å forfatte dette nyttige redskap. Tolv kapitler behandler de forskjellige sider av det norske samfunn. Man finner der mer enn rene statistiske data. Forfatterne har også forsøkt seg på en viss tolkning av disse. Det er ikke alltid vellykket fordi det en gang i blant blir litt for mye fagsprog for å kunne interessere det store publikum. Men som opplysningskilde om dagens Norge og dets problemer er denne bok verd å ha i bokhyllen.

Bernard Delplanque.

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Arsabonnement kr. 35,—

«HVORFOR»

■ Det sies at middagsavisen *Verdergang* nå trykker et opplag på 120 000 og er landets neststørste avis for tiden.

Vi har før dristet oss til å si vår mening om avisen. Det siste opplagstallet — hvortil den nå er kommet — er riktig — bekrefter hva vi en stund har ant:

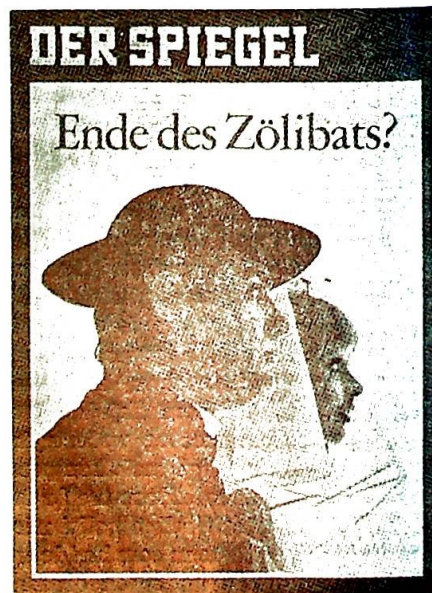
Folk liker de raske forenklingene. Nyttig meddelte for eksempel redaksjonen sine lesere at man i et oppslag inne i bla det ville få vite sannheten om HVORFOR NOEN MYRDER HVERANDRE.

«TAMT»

■ Vi skal holde oss i pressen en stund til. Denne gang gjelder det *Aftenposten*.

Det vesttyske nyhetsmagasinet *Der Spiegel* bør som kjent leses med en viss skepsis, blant annet når det gjelder stoff om den katolske kirke. Ellers er jo bladene spennende nok på sin måte — og tidligere ute med sitt stoff: allerede i et nummer datert den 12. januar hadde det teften at det som vel utvilsomt blir det store debatttemnet i Kirken i 1970, sekularprestenes sølibat. Der *Spiegels* omslagstegning finner vi igjen som illustrasjon til en utenrikskommentar i *Aftenposten* den 23. januar, etter at nyhetene fra Holland var kjent.

Aftenposten er en meget pålitelig avis og vi her i St. Olav gjengir ofte klipp fra

ONSDAGS- BLIKKET

dens udmerkede og nøyaktig redigerte materiale. Men denne gang må vi med bedrøvelse konstatere at omtalte utenrikskommentar inneholdt atskillige forvirrende feil. Signaturen *tam* har således antagelig bare Der Spiegel som kilde for sin uriktige antagelse om at de hollandske biskopers handling «i pavens øyne er ensbetydende med kjetteri». Den hollandske erklæring er heller ikke, som vi understreker andre steder i dette St. Olav, noe «opprør mot pavelstens autoritet og vilje» osv.

Disse og andre feil og unøyaktigheter i stoffet minner mer om Der Spiegel enn om Aftenposten, for å si det mildt. Denne gang er signatursens arbeide *tamt*.

GIFTELYST?

■ En annen Osloavis, Vårt Land, intervjuet pater Rieber-Mohn om hele saken og fikk blant annet denne kommentaren:

«Det som har skjedd er at en pastoral-synode som består av både prester og lekfolk, har gjort et slikt vedtak og at biskopene enstemmig har sluttet seg til det. Kardinal Alfrink har nå reist til Vatikanet for å forelegge vedtaket for paven.

— Hvor vidt paven fortsatt sier nei, er usikkert. Det er på det rene at han ikke kan instituere en særordning for Holland, men det er også grunn til å tro at paven ser særdeles alvorlig på situasjonen. Like så at de hollandske biskopene må ha handlet under et voldsomt opinionspress.

— Innebærer de nye slagordene om «biskopelig kollegialitet» at et lands biskoper kan gjøre noe slikt vedtak?

— Nei, og det er vel riktig å si at dette nærmer seg opprør. Men det har mer med mentalitet å gjøre enn med giftetrang i presteskapat. En mann som har gjennomgått en katolsk presteutdannelse, er etter min mening også særdeles dårlig skikket for ekteskapet, smiler pateren.

Problemet gjelder i høyere grad rekruttering til prestestanden, men pateren mener riktignok også at om de unge kandidatene fikk fritt valg mellom cølibat og ekteskap, ville de fleste likevel velge cølibatet.

— Har det vært uro omkring dette spørsmålet i Norge?

— Nei, det har vært drøftet på prinsipiell plan i prestemøter — det er alt.

Det har vært hevdet at katolske prester er så meget mer effektive fordi de ikke blir født inn i prestefamilier og at presteskapat blir rekruttert fra stadig nye lag av folket?

— Det kan det vel være noe i. På den annen side kan det ikke være tvil om hva protestantiske prestehjem har betydning f. eks. her i Norge, og prestefruene innen statskirken har i mange år vært gratisarbeidere i menighetene.

I den katolske kirke er det ikke i og for seg en nyhet at man har gifte prester. Således har prestene i de såkalte unierte kirker i Midt-Østen lov til å gifte seg. Tendensen innen den katolske kirke går følgelig i retning av desentralisering — kirkene i de forskjellige land får etter hvert sterkere innflytelse.»

MAGASINET

■ For å snakke om noe helt annet: Bladet MAGASINET fører en kamp for livet nå om dagen, truet av moms, stigende utgifter og apati. Det er en utakknemlig skjebne for bladets og dets redaktør, Nils Johan Rud, etter mange års innsats for norsk litteratur. Men som han selv sier, Magasinets død (hvis det kommer så langt) er et symptom. I et intervju med Arbeiderbladets Bjørn Gabrielsen den 14. januar heter det:

«Det hjelper ikke om vi holder gående en slags kultur her i landet hvis den stadig mister forbrukere. Magasinets død er et symptom.

— Men teatrene går jo bra, med rimelige priser og dekning av underskuddet.

— Ja, i Oslo og et par andre steder. Hadde vi ikke hatt TV-teatret, ville det norske folk fremdeles ikke visst hva teater var, Riksteatret til tross. Det når ikke skikkelig fram.

— Jeg ser De tenker på noe annet enn De snakker om!

— Ja, jeg tenker på miljøvern og kulturvern. Nå står vi overfor et europeisk marked. Og da er vi nødt til å ha noe igjen som det går an å sette en potet i, hvis vi ikke skal gå under. Det samme med kulturmiljøet. Hele vår gamle tilværelse holder på å bli vasket vekk. Vi kan da ikke bli hotellverter og grindgutter alle mann! Men den tid er neppe fjern da vi begynner å selge norsk stein for tyske mark.

— Nå overdriver De, hva?

— Kanskje, men vi er nødt til å ha en egenvirksomhet på la oss si ti prosent. Ellers forsvinner vi, først språklig, i neste omgang som folk, som nasjon. Om 20—30 år vil norske forfattere kanskje skrive på engelsk. Har vi da bruk for norske forlag?

— Men søker ikke norske ukeblad godt norsk stoff nå til dags? Jeg synes de avetterer . . . ?

— Bare tilsynelatende. Det norske stoffet er forsvunnet fra ukepressen i løpet av siste generasjon. Jo, jeg ser man har begynt med såkalt informativt stoff. Men det er ikke blitt annet enn dameblad-journalistikk over hele linja, etterlikninger av byråstoff utenfra. Nei, vi står overfor en kulturkamp, en kamp om vår kulturelle suverenitet mer enn vår politiske. Får vi en okkupasjon av fremmed økonomi, så er det kulturen som er vårt norske beredskap, den del av den som man-

ge synes er Dovregubben selv. Men den kan redde oss. Forresten, har De lagt merke til at det er slektskap mellom den avanserte jazz og folkemusikken? Jo, jeg mener det. En annen ting, visen har fått en renessanse. Den holder den levende melodinten i live, den må vi bevare, for også her å ha egne uttrykksmidler.

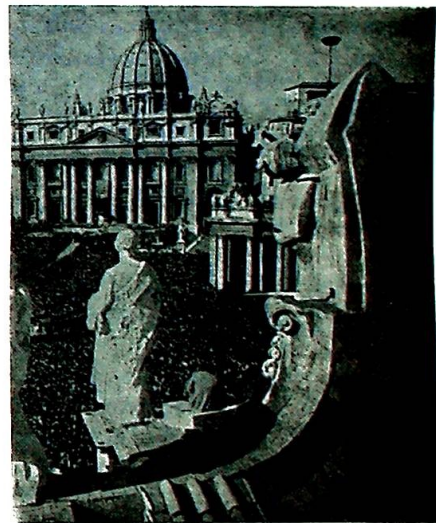
— Jo, men også der har det ikke manglet på oppmuntringer for å holde det norske i live.

— Nå, det ser ut som om det store publikum skyr godt norsk stoff, enten de finner det i viser eller bøker. Magasinet har blitt rost i hjel gjennom en rekke år. Rosen virker som en advarsel til folk. Jeg ser et ukeblad har satt i gang en novellekonkurranse. Vel og bra. Hvis De orker å lese denne novellen, — står det. Det er en advarsel, og novellen som skal være så god blir rett og slett upopulær. Publikum er matlei nok fra før. Jeg tror det må gjøres på andre måter.

— Hvilke?

— Ja, godt stoff og bedre markedsføring, bedre kommersialisering, for å si det rett ut. Vi har ikke råd til det i Magasinet. Vi har nesten ikke hatt råd til en annonse en gang. Men det må stadig hamres, skal det nytte. Godt stoff alene er ikke nok.»

ANDREAS LEGMANN

SØLIBATET REAKSJONER

To uker før det viktige møtet i det hollandske pastoralkonsil sendte pave Paul VI et brev til de hollandske biskoper hvor han ber dem om å forsvare sølibatet i den katolske kirke. I en skrivelse på 1500 ord oppfordrer paven biskopene til klart og fast å lære at prestenes sølibat «ikke bare er mulig, men også en kilde til glede og hellighet». Paven advarte biskopene mot faren for avvikelser fra Kirkens ortodokse tro. (Osservatore gjen-ga brevet den 22. januar.)

(Forts. s. 48)

DRAMA I ASIA

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille- messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og	11.00 19.00
<i>St. Hallvard kirke,</i> Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke,</i> Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 — —
<i>Vår Frue Villas kapell,</i> Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell,</i> Glads vei 23, tlf. 15 32 44	11.00	9.30
<i>Lunden kloster,</i> Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45 9.30
<i>Veståsen kapell</i>		9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2	8.45 19.00	11.00 —
<i>Biskopen og prestegården</i> tlf. 21 214		
<i>St. Elisabeth hospital,</i> Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eystein kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem,</i> Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke,</i> Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15 6.20	10.30 —
<i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 50, tlf. 81 050		
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII	19.00 8.00	10.30
<i>St. Elisabeth Institutt,</i> tlf. 1392)		
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

Den kjente svenske vitenskapsmann Gunnar Myrdal har skrevet en avhandling — «*Asiatisk drama*» — som betegnes som standardverket om fattigdommen i Syd-Asias utviklingsland og dens sammenheng med de politiske problemer i den delen av verden. Det er et omfattende verk; det gjelder selv den norsk utgaven (Gyldendal Norsk Forlag — Kjempefakkel), som er en forkortet utgave av originalverket på engelsk. Den norske oversettelse ved Truls Hoff er meget god. Mot enhver god skikk og bruk vil jeg starte denne anmeldelse med en advarsel: Dette er ikke lesestoff for dem som foretrekker å få verdensbegivenhetene presentert i flimrende bilder på TV-skjermen eller hovedsakelig fra avisenes overskrifter. Gunnar Myrdals bok er en grundig analyse, til dels anstrengende, omstendelig, men uhyre interessevekkende. Der ligger et enormt studiearbeide bak verket, og lesningen av boken tar tid!

Er dette da bare et verk for de lærde? Langt derifra. Men tilegnelsen av stoffet krever konsentrert lesning, tålmodighet, stadige konfrontasjoner mellom forfatterens synspunkter og leserens samtidsviten. En rekke forestillinger hos leseren av noe kanskje mere lettkjøpt art blir korrigert under lesningen. Den nøkterne avhandlingen vurderer de asiatiske lands etnografiske og etnologiske struktur, kolonisystemets faser, frigjøringsbestrebelsene, de økonomiske konsekvenser, de nasjonale konsolideringer, motsetningsforhold, politisk makt og maktesløshet, samt den sosiale revolusjon. Boken er med andre ord et verk for den øvede leser — den fremforalt kritiske leser — den i egentligste forstand samtidsorienterte leser. Dette være sagt uten enhver antydning av intellektuell snobbisme hos anmelderen, det er bare ment som en nødvendig opplysning.

Om hvorfor forfatteren valgte bokens tittel som den ble, skriver han selv i sitt forord, og disse ordene antyder i grunnen hva denne avhandling sikter hen imot. Og da får enhver gjøre opp med seg selv om dette er en appell til ham eller henne om å gå til anskaffelse av boken. (Den koster kr. 37,50.)

Gunnar Myrdal skriver: «Grunnen til at jeg valgte *Asiatisk drama* som tittel til denne boken, er at jeg gjerne vil gi uttrykk for den oppfatning av begivenhetene i Syd-Asia som jeg hadde allerede da jeg gikk i gang med min undersøkelse og som ble ytterligere befestet i løpet av den tid jeg tilbragte i dette område. Hinsides alle komplikasjoner og ulikheter skimter man et nokså klart system av konflikter og et felles tema, akkurat som i et drama. Og handlingen i dette drama beveger seg raskt mot et klimaks. Spenningen øker — både økonomisk, sosialt og politisk.

På sett og vis spiller vi alle med i dette drama. Til tross for at scenen befinner seg i Syd-Asia, er det likevel som om den hele tiden utvider seg og trekker til seg hele verden, slik at ingen lenger bare kan være tilskuer... Dette drama har sin enhet i form av et system av indre konflikter som virker inn på menneskenes følelser og forstand — konflikter mellom deres angstfylte anstrengelser og deres bitre erfaringer i en grufull virkelighet, mellom lengselen etter forandring og forbedring og de åndelige forbehold og hemninger mot å akseptere følgene og betale hva det hele koster. Slike konflikter har vært en del av menneskenes tilværelse gjennom alle tider, men i de land som omfattes av denne undersøkelse har de fått en usedvanlig og stadig økende intensitet og antatt helt enestående former... Det høye tempo i dramaet er en følge av den forferdelige kraft i det som skaper konflikten. Hovedrolleinnhaverens drømmer og målbevisste anstrengelser er adskilt fra den barske virkelighet ved en bred kløft, som blant annet innebærer at lederne, tilhengerne og de tregere folkemasser nærer uvilje mot å akseptere følgene av anstrengelsene for å nå målene. Og denne kløften utvides mer og mer. Handlingsforløpet intensiveres og tempoet øker og øker i og med at de

(Forts. neste side.)

FEBRUAR MÅNED
LESERBREV OG
NY KULDEBØLGE

En
kloun

Voksenopplæringens debatt i Arendal.
Kjære herr Heyerdahl. At Deres foredrag i Arendal om «Samvittighet — veileder eller villeder» lett kunne gi anledning til en diskusjon om «Humanæ vitæ», er nokså forståelig, etter at De både i innledningen og i det stensilerte resymé fremholdt at pavens rundskriv hadde aktualisert spørsmålet om samvittigheten. Det var nok ikke bare i Arendal at voksen-

opplæringen førte til en debatt om H. V. Noen misforståelser fra min side under den animerte debatt beklager jeg oppriktig.

Men dessverre må jeg si at Deres redegjørelse i St. Olav har bekreftet min oppfatning at De ikke fullt ut anerkjenner kirkens autoritet til å gi bindende utsagn om den naturlige morallov. Ifølge Deres mening kan paven, når det gjelder spørsmål «som ikke faller inn under åpenbaringen», bare «innlate seg på en dialog», dvs. han kan anføre argumenter, men ikke forplikte de troende, når disse ikke kan innse riktigheten av disse argumenter. En slik oppfatning er i strid med kirkens lære. Pavens encyklika krever lydighet på grunn av den Hellige Ånds bistand som Gud på en særlig måte har gitt det kirkelige hyrdeembete, og «ikke så meget på grunn av de gitte beviser» (n. 28). I religionen, også i moralteologien, dreier det seg ofte om spørsmål som den men-

(Forts. neste side.)

høye aspirasjoner hele tiden næres av så å si alt som trykkes eller prekes eller kommer til uttrykk ved demonstrasjoner, enten det er planlagt eller ikke, og samtidig blir de positive resultater hengende efter. Imens raser folketallet i været, slik at det blir enda vanskeligere å realisere de høytflyvende planene.

Dette er ikke noe oppkonstruert bilde av Syd-Asias problemer. det er vel omtrent slik situasjonen må fortone seg for enhver som følger med i det som nå skjer i disse landene.»

Baby Johannessen.

OSLO

*Blyvinduer
Glassmalerier*

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

*kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk*

NORDAL BRUNS GATE 7, OSLO

**BØKER
ER IKKE
BLITT
DYRERE!**

Bøkene er fritatt
for moms — altså:

Kjøp verdifull
litteratur, den gir
glede og varer
lengel De får den i

ST. OLAV
BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo 1
Tlf. 20 72 48
Åpen til kl. 16,
lørdager til kl. 14

Det gjelder at man holder hodet klart og ikke mister det store perspektivet.

Man blir jo lett huggærn av dette oppstyret om selibatet, nå som vi nesten trodde at vi skulle få et fredelig år. (Vi trodde at vi fortjente det, det var vel det som var feilen.)

Også i Vatikanet har det visst vært noen ivrige tjenestemenn som har blitt tussete og mistet nevnte ro og oversikt. En eller annen monsignore.

I all usikkerheten har disse eller denne tjenestemann nektet å godta en vest-tysk diplomat til Pavestolen — fordi hun var kvinne. (Elisabeth Müller.)

En stakkar kunne bli smårar av slike bommerter selvfølgelig. Selv om man ellers prøver å veie for og imot når det gjelder selibatet og det der. Det er mange positive ting å si om en ordning som gjør selibatet valgfritt for sekularprestene, opplagt. På den annen side kommer en kardinalinne til å være litt skremmende, særlig hvis hun begynner å kle seg etter farven og har en veldi byste.

Slike ting må veies mot hverandre. Og i mellomtiden må vi altså holde hodet kaldt, se de store linjer.

Apropos det kvinnelige. Yngstemann går som jeg visst før har nevnt i femte klasse på en herværende skole. Vet De at han må sitte og brodere i sløyd-timene?

GUTTER I FEMTE KLASSE BØR IKKE BRODERE!

Joda, joda, gutter har bare godt av å lære ting som man før bare satte jentene til, sy og stoppe, lave litt mat. Lære seg til å samarbeide.

MEN IKKE I FEMTE KLASSE.

Selvfølgelig er vi veldig glad for at han går på vedkommende skole. Han får udmerket undervisning og oppdrags- gelse — og han får lov til å sparke fotball i skolegården. Det siste synes jeg nesten er det beste.

Men når det altså gjelder dette med broderinger så vil jeg gjerne få...

Hva sier De?

Har jeg mistet oversikten?

Hm...

LESERBREV -

(Forts. fra forrige side.)

neskelige fornuft alene vanskelig eller umulig kan avgjøre. Derfor sier også Vatikankonsilet i sin konstitusjon om «Kirken» (n. 25) at de troende «skyl-der særlig den romerske biskops uomtvistelige læreembete viljens og forstandens religiøse beredvillighet, selv når han ikke uttaler seg ex cathedra». Forstandens beredvillighet betyr at man adlyder selv om man ikke forstår pavens argumenter. Det ville være meget farlig og ødeleggende for det moralske liv dersom kirkens moralbud bare var forpliktende for dem som ved sin egen fornuft innser deres begrunnelse. Vatikankonsilets konstitusjoner inneholder mange avgjørelser om naturloven. Men intetsteds gjøres en slik reservasjon.

Til slutt erklærer jeg meg selvfølgelig enig med redaktøren i at det avgjørende ikke er hva soknepresten tror (like så litt som det er avgjørende hva noen annen prest eller St. Olav tror). Det er de kirkelige dokumenters autoritet jeg ovenfor henviser til.

dr. J. v. d. Burg.

REAKSJONER -

(Forts. fra s. 45)

Dagen efter at biskopene hadde sendt ut sin erklæring ble det i en sending i Vatikanet Radio imidlertid sagt at Paven var villig til å hjelpe de hollandske biskoper med å overvinne de vanskeligheter som var forbundet med tendensen til å ønske gifte prester i Hollands kirke. (AP-telegram, gjengitt i New York Herald Tribunes Europa-utgave den 21. januar.)

*

KNA meldte fra Haag den 22. at opptil 80 prosent av de nederlandske katolikker billiger sine biskopers innstilling om sølibat-problemet. Det mener ihvert fall professor dr. Weim ved det katolske universitet i Nijmegen.

*

Det tyske telegrambyrået KNA meldte den 21. januar at biskopen av Berlin, kardinal Alfred Bengsch hadde uttalt seg meget skarpt mot både det nederlandske pastoralkonsil og de nederlandske biskopers standpunkt i sølibat-spørsmålet.

*

Aktionskreis München, en gruppe prester med omkring 140 medlemmer og den såkalte Thalkirchener-gruppen sa den 22. i et telegram til kardinal Alfrink i Holland at de står solidarisk med det nederlandske pastoralkonsils og de nederlandske biskopers forslag. En noenlunde lignende oppslutning har kommet fra Aktionskreis Regensburg.

Voksenopplæringen.

Herr redaktør.

Jeg har all mulig forståelse for en redaktørs naturlige ønske om å gi sitt stoff gode og slående overskrifter. Og jeg forstår likeledes at den overskrift jeg selv hadde satt på mitt innlegg i forrige nummer — «Voksenopplæringen» — ikke var så spennende. Jeg så med andre ord gjerne at redaktøren foretok en forandring. Allikevel kan jeg ikke annet enn beklage den tittel som faktisk ble satt over artikkelen. Den har en virkning som ingen er tjent med og som jeg knapt tror at redaktøren egentlig har tilsett. Kanskje en bagatell. Men allikevel.

Nils Heyerdahl.

Sogneprestene.

Herr redaktør.

Tillat meg en bemerkning i anledning bladets nyttårsnummer.

Det inneholdt jo meget godt og leseverdig stoff. Men i Deres «Hilsen

til trosfeller skriver De: «Les S Olav. Det er ikke farlig — det er ikke avgjørende at soknepresten tror det osv. Mitt spørsmål er: Anser blad seg å være i opposisjon til Kirken sokneprester? Har det et annet budskap å bringe enn Kirkens vigsled og i menighetene ansatte «hyrder»? Og: Er det nødvendig på den måte å irritere og antagonisere presten og med dem en god del legfolk?

Tidligere anså visstnok alle prester det både som en oppgave og en plikt å gjøre hva de kunne for å få menighetenes medlemmer til å holde den katolske kirkes hovedorgan her i vårt land. Her er det, dessverre, inntrådt en merkbar forandring. Årsak? Makter bladets utgiver og redaksjonen

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

5—11 september 1970.

Flyreise med fuld pension, pris fra Københavns lufthavn (Kastrup)

på hotel «Madonna» ..... danske kr. 890,—
på sygehjemmet «Accueil Notre-Dame» » » 700,—

Gejstlig leder: Mgr. Knud Ballin, København.
Læge, sygeplejersker, samarititer medfølger.

Program og tilmeldelser ved henvendelse til:

VALFARTSKOMITEEN

Barsehøj 25, 2900 HELLERUP (Danmark)

Sct. Annæ Rejser - Pastor d'Auchamp's Rejser

Påske i Rom: 24/3—31/3. Fly: kr. 950,—.

Firenze—Assisi—Rom—Ravenna: 27/6—18/7 (22 dg) — fly —
kr. 1475,—.

Rom—Sorrento—Venezia: 1/7—19/7 — tog — kr. 1375,—.

Venezia—Ravenna—Firenze: 12/9—26/9 — fly — kr. 1195,—.

Firenze—Assisi—Rom: 3/10—18/10 — fly — kr. 1195,—.

Oberammergau og Oetz: 25/7—1/8 — fly — kr. 898,—.

Oberammergau og Saalbach: 29/8—5/9 — fly — kr. 898,—.

Israel: 15 dg. — fly 2/7—16/7 + 10/9—24/9 — kr. 2250,—.

Program fåes hos:

Annie Rastrup,
Hyacintgården 15 II th.,
2300 København S.
Tel. (01) 58 74 12.

bare å se årsaken til dette utenfor sin egen krets? Eller hva?

Godt var det for oss alle om det kunne finne sted en forandring i dette forhold. De mange enkle trosfeller kunne i høyeste grad trenge til en for dem iallfall til en viss grad avpasset lesning. Redaksjonen anbefales å overveie tre punkter: Moderasjon, toleranse også overfor «gamle» katolikker, samt en viss kontakt med de prester som ut fra kjennskap til forhold og mennesker gjennom de mange år, må forutsettes å ha kunnskap om de mennesker bladet vel, tross alt, mener å henvende seg til. Det må ikke skrives bare for en mindre krets av «opplyste», men for alle.

Bladet kan ofte fortjene ros. Men alt ødelegges dersom en slik ros, slik tilfellet var i samme nummer, (den ble trykt med fete typer) også inneholder bakholdsangrep på navngitte, høyt respekterte personer. Dette smaker av ensidighet, ikke saklighet.

Vi prester vil sikkert gjerne støtte bladet. Men redaksjonen avgjør selv om vi for vår samvittighet kan gjøre det.

Lykke til!

H. Kielland Bergwitz.

Per Bang.

Herr redaktør.

I St. Olav nr. 1 for 1970 har herr Per Bang et innlegg i anledning den økumeniske bevegelse. Han utesker her andre katollikers mening om hvor langt man vil kunne gå i enhetsbestrebelsene — så langt at man også kan dele altergang med hverandre?

Min mening er, at så langt vil det ikke kunne komme. Der er — iallfall var der det i min ungdom — en dyptgående forskjell i oppfatningen av alterets sakrament mellom katolikker og protestanter. I den katolske kirke er det det sentrale i gudstjenesten. I den lutherske kirke inntar det ikke den plass. I den katolske kirke forvandles brød og vin ved konsekrationen til Kristi legeme og blod. I den lutherske ved kommunionen (i og med nytelsen). Forskjellen er fundamental og gir ikke rom for utjevning.

En annen ting er også at Kristus har opprettet kun en kirke, bygget på Petrus, og de samfunn som ikke er knyttet til ham, kan lignedes med grenene på et tre, som er revet vekk fra stammen og som derfor må visne. Her kan altså ikke oppnåes fellesskap uten at man alle samles i den ene av Kristus opprettede kirke eo ipso den Romersk katolske.

At mange fromme i andre kristne samfunn nyter en åndelig tilknytning til kirken må være klart, for alle som bekjenner Kristus som Guds sønn og vår Herre, er opplyst av Den hellige ånd. Det er så, at man fra katolsk hold også er gått meget langt for å fremme den økumeniske ånd, men der er altså en grense — ikke hvor det gjelder kjærligheten — men hvor det gjelder sannheten, som man ikke kan overskride.

Kirken står åpen for alle, men den kan ikke forandre en tøddel av Kristi lære for å vinne proselyter eller popularitet. Jeg tror at der etterhvert vil bli en avklaring av forholdene. Det viktigste er, at man ikke glemmer å forenes i uavlatelig bønn til Kirkens Herre om opplysning og veiledning for alle som søker sannheten, således at Kristi yppersteprestelige bønn «at alle må bli ett i Ham, således som Han og Faderen er ett i den Hellige Ånd», må gå i oppfyllelse.

Erik Grant Lea.

Valøren.

Herr Redaktør.

For en som har stilt seg og fremdeles stiller seg sterkt tvilende til liturgi-reformene i Kirken, er det meget interessant å lese brevene i nr. 1/1970. Spesielt festet jeg meg ved pastor Rudi Kessels' tanker om ordenes valør, om ord i vårt sprog som faktisk er utslitt i den relasjon vi har lært å kjenne dem.

Dette problem vil komme til å ri enhver sprogkommissjon som en mare i årene fremover. Hurtigere og hurtigere vil ordene bli «brukt opp» og messen kreve ordfornyelse, inntil man tilslutt gir opp og vender tilbake til latinen. I den latinske ritus hverken kan eller vil ordene bli uaktuelle, der har de for alle fremtid sin høyst forståelige og sakrale betydning.

Det er bare så uendelig trist at nå må vi gjennom alt dette som er begynt, innen vi kan vende tilbake.

Og all appell om god vilje til tross; den messen vi nå har fått må i sin fattighet bare gi uttrykk for en liturgisk uformuenhet. Det sakrale, det opphøyede, det tilbedende er redusert tildels ad absurdum (rasjonaliseringen av KYRIE), og så ordene og bruken av ordene da; f. eks. «La oss ved dette vannets og vinens tegn» eller «Herre vask meg ren for urett».

Den kortere messe ser ut til å gi bedre tid til sekundære ting. Vi får lengere prekener, men det er så få som har noe nytt av betydning å si utover maks. 10 minutter, og vi får

salmer (faktisk nesten hyggelig å kunne møte klovnene i en felles irretasjon). Vi må da kunne være økumeniske uten lange prekener og salmesang.

Jeg synes ikke det går an å sitte i kirken og irritere seg under messen så foreløbig ser det ut til at man må gå en tur istedet.

Tenk om vi kunne få en riktig messe en gang imellom, hvor vi ser ryggen på presten og hvor vi hører ordene «INTROIBO AD ALTARE DEI».

Et p.s. kjære redaktør.

Deres appeller leses og jeg vil så nødig være en av dem som skaffer (Forts. neste side.)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	Bergen
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	Drammen
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	Hammerfest
St. Josephs Hosp.,	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	Hønefoss
St. Mikals Kirke	
St. Mikals Prestegård	Lillestrøm
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	Tromsø
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeths Hosp.	Trondheim
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	Tønsberg
Bispegården	
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

(Forts. fra forrige side.)

St. Olav en abonnent mindre i 1970. Faktisk synes jeg De liksom var blitt mer almen i de siste nr. i 1969. Jeg vil derfor helst tro det skyldes en spontan og forståelig begeistring og ikke manglende vurderingsevne når De plaserer Brit Josephsons takk slik De gjør og atpåtil belønner den med å ta inn det lille, panteistiske diktet «Skapelse». Deres hilsener til trosfeller (spesielt nr. 2) er Dem heller ikke verdig. Overlat slikt til kverulende lesere.

Knut Eggen.

Liturgien.

Herr Redaktør.

Pastor Kessels innlegg i nummer 1 av St. Olav foranlediger denne

inmøtegåelse som jeg vil be om å få inntatt i bladet.

Herr pastor Kessels!

I Deres innlegg i St. Olav nr. 1, 1970 — om liturgisk sprogbruk — uttaler De at et par ting i innlegg fra annet hold uvilkarlig har fått Dem til å «stusse».

Deres innlegg inneholder imidlertid flere ting som ikke bare har fått meg til å «stusse», men til å reagere ganske kraftig. Min reaksjon kan skyldes at De som utlending — selv om De behersker det norske sprog meget godt — nok ikke helt ut makter å nyansere Deres uttrykksmåte på norsk. Jeg har i en lang årrekke arbeidet som oversetter og sprogkonsulent og vet hvor vanskelig det kan være å finne dekkende ord for en

ganske bestemt mening. Bibeltekster har jeg aldri oversatt, men jeg har lest de samme tekster på flere sprog. Ikke i noe tilfelle kan jeg erindre at oversetteren av grunntekstene har funnet det nødvendig å omskrive ord som «nåde», «frelse» og «offer» for å gjøre dem mer «tilgjengelige» som De sier. De omtaler også disse eldgamle bibelske ordene som «fraser» — her må vel iallfall Deres manglende forståelse av sprognyansering ha forledet Dem til å bruke en slik betegnelse? Gjennom århundrer har disse tre ord og det de innebærer vært så «tilgjengelige» for millioner og atter millioner av mennesker at de har vært grunnleggende for hele deres liv. Når De videre i Deres innlegg hevder at ordene, selv med «solid status i fortiden, ikke lenger strekker til», vil

DRAMMEN

Gode Drammens firmaer	Drammens malerforretning Inneh. Asbjørn Gundersen Tlf. 83 19 16 - 83 33 32	H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tlf. 83 13 62 - 83 36 48 Gå til fagmannen når det gjelder møbler
GUSTAV THIELMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN		Utstyr for leger og sykehus Drammen Bandageforretning Øvre Storgt. 7 - Tlf. 83 11 71
TYRILYS $\frac{1}{3}$ TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri	GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	

FREDRIKSTAD

KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190	Byens spesialforretning Olson TAPÉT OG BULYBELEGG Agentgt. 1 - Tlf. 17 080	<i>Andr. Janne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945
C. HANSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD	EDVARDESEN & NORDHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840		

jeg tro at det nok er Deres norske ordbruk som ikke strekker til. Videre innrømmer De at «verden fremdeles har behov for de realiteter disse ord forsøker å dekke». For meg, og sannsynligvis svært mange, er de *selve deknningen*. Jeg kan vanskelig forestille meg hvilke mer «forståelige» og «tilgjengelige» ord De kan tilby ved Deres utlegning av de gamle ord og tekster.

Senere i Deres innlegg uttaler De at bl. a. ord som «fred» og «kjærlighet» brukt i forkynnelsen om Guds allmakts vesen innebærer noe «vagt» og «mystisk» — noe «ekte». De kaller det et «ordbruk som blir et vakkert spill med pene fraser og gester som savner troverdighet».

Det er jo så at «Guds fred overgår all forstand» — Guds kjærlighet også — derfor skal presten etter Deres mening unnlate omtalen av så opphøyede og ubegripelige ting. Eller i det minste bruke ord som kan få tilhørerne til å «fatte» Guds vesen og mening. De omtaler ordene som noe av «fortidens arv» som de tilkjenner «noen verdi». Jeg tror vi er mange som ikke vil kaste vrak på den skjønneste del av vår kristne arv.

Videre heter det i Deres innlegg

at det «ærverdige norske Hosianna-sprog bør kastes overbord sammen med en del hitil sakrosant, men tidsbundet ballast». Sprogbruket bør bli mer i pakt med vår norske kultur og med tidsånden. Ord som «nåde», «frelse» og «offer» skal altså gjøres mer «tidsmessig» og «tilgjengelige». Med hvilke ord?

Jeg slutter med å sitere Chester-

tons ord: «Den kirke som inngår ekteskap med tidsånden, blir tidlig enke».

Og for egen regning: Mon man ikke ville etablere et stabilere forhold ved å alliere seg mindre med tidsånden og mer med Helligånden?

Eugenie Geelmuyden Winther.

OSLO

E. Sunde & Co. Røploggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Pactofina“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Tlf. 21 69 06

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

ØVRE SLOTTSGATE 8, OSLO

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

SVENSK BEVISSTGJØRING

Inntil for ganske nylig hadde ordet «politikk» et noenlunde avgrenset og en-tydig innhold. Politikk hadde i folks bevissthet stort sett med de saker å gjøre som våre politikere tar seg av og som vi andre tar stilling til ved stortings- og kommunevalg. I løpet av de senere år er det imidlertid fra enkelte hold gjort iherdige fremstøt for å innarbeide et nytt og «utvidet» politikk-begrep. Politikk er — sies det — ikke bare statsbudsjetter og veiplaner og utenrikshandel og spørretime i Stortinget. For den «bevisstgjorte» har alt i samfunnet med politikk å gjøre, fra studieplaner til poesi. *Kunst* er i dette perspektiv ikke noe som foregår i et eksklusivt avlukke av menneskelivet, kunsten har med vår forståelse av vår egen situasjon i et politisk samfunn å gjøre. Den al påvirke denne forståelse, åpne våre øyne for skjelheter og mangler i samfunnet og motivere oss for politisk handling med sikte på å endre det bestående. Verden over har man som følge av dette syn fått politisk litteratur, politisk billedkunst, politisk teater og politisk film.

Den samfunnsengasjerte film tar i stigende grad opp til behandling problemer som før sjelden fant veien ut av de politiske fora og avisspaltene. Lengst i så måte er åpenbart Sverige kommet her i Norden. Det er ikke alltid den kritiske sans — enn si kunstneriske evne — er på høyde med den gode, politiske vilje i disse produkter. Så meget kan vel sies uten derved å felle noen generell dom over fenomenet. Det kan f. eks. virke mildt — og ufrivillig — komisk når en Lena i *Viggo Sjöbloms* famøse film innimellom andre og mer publikums-tillokkende gjøremål forsøker å bevisstgjøre trauste sosialdemokrater med spørsmål om Sverige er et klass-samhålle. Og noen kunne visst trenge å minne seg selv om at kunstneriske ambisjoner ikke fritar for kravet om vederheftighet og redelig argumentasjon, når det altså er politikk man vil beskjefte seg med. Men da bør også de av oss som mobiliserer motforestillin-

ger mot denne form for bevisstgjøring være villige til å innrømme at emner av politisk og sosial art så avgjort kan gøres til gjenstand for høyverdig og nyanisert filmatisk behandling.

Jan Halldoffs «Korridoren» er en politisk film i den utvidede betydning av «politikk»: den behandler problemer som efter filmskaperens mening bare kan løses ved endringer i det sosiale system vi har skapt. Men det er ikke en politisk film i den forstand at den propaganderer en enkel, politisk universalløsning på disse problemer. På en rolig og uhysterisk måte skildres en ung manns opplevelse av sitt yrkesmiljø og hans møte med menneskelig svikt og organisatoriske mangler i et system han er satt til å betjene. Det dreier seg om en nyutdannet lege som daglig føler at han kommer til kort i sitt arbeide: et overfylt, underbemannet sykehus lever ingen sjanse for personalet til en tilstrekkelig medisinsk og menneskelig behandling av pasientene. De dypere liggende menneskelige og sosiale sykdomsårsaker må han bare la ligge, lidelse og nød krysser hans vei mens han har nok med å ta seg av bare de mest presserende oppgaver. Det forebyggende, sosialmedisinske arbeide faller utenfor hans ansvarsområde. Pasientenes sosiale vanskeligheter, som inngår i sykdomsbilledet, overlates mekanisk til andre deler av maskineriet: kura-torer og sosiale institusjoner som på sin side ikke strekker til. Han har vanskelig for å tilpasse seg en rutine og en tradisjon som forutsetter at pasienten ikke skal informeres om sin egen situasjon, men bare fores med beroligende vagheter som avskjærer ham muligheten til å møte og beherske sin egen skjebne. Og legen opplever i stigende grad at hans gjerning

består i å døyve visse symptomer, mens ondnes rot ligger utenfor hans rekkevidde. Hans utdannelse og menneskelige modning kommer til kort, sykehussystemet levner ham hverken tid eller anledning til å ta kampen opp, og muligheten til å påvirke det samfunn som kunne gjort noe for å bedre forholdene, later til å være små.

Her tegnes det ikke med grove streker i hvitt og sort, og meningsytringene fremmes lavmælt og uten skråsikkerhet. Miljøbilledet virker autentisk og problemene reelle. Og det filmatiske *kan* man jo i Sverige. Skuespilleren *Per Ragnar* gir et nøkternt og uaffektet bilde av den unge legen.

Et debattinnlegg? Ja vel — men også noe mer. I en ironisk sluttsekvens flombelyses det spørsmål som har spøkt i bakgrunnen gjennom hele filmen: Behandler vi egentlig mennesker som — mennesker?

N. H.

KATOLSK ORIENTERING

(Forts. fra s. 43)

Fredag 13. mars kl. 20:

Å LEVE SOM KRISTEN ved pater *Thoralf Norheim*.

(Kristenlivets kilder, hverdag og helg, sakramenter, liturgi, den Hellige Skrift, fellesskapet — kristen askese? — troens glede og kraft.)

Katolsk Orientering tar sikte på ikke-katolikker som gjerne vil få innsikt i den katolske tro. Alle interesserte har fri adgang til foredragene, som finner sted i St. Dominikus Klosters foredragssal, 2. etasje i Neuberggaten 15.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år, kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.